

Plymouth, Pa. 4 Gegužio.

Praėjusį kartą kalbėjome apie pareigas kiekvieno žmogaus, o ypatingai tėvų, dėl draugijos ir jos auklėjimo, kur galima tikėtis, kad išauklėjus gerus žmones, pasigerins ir sanlygos gyvenimo, kas šiandien yra apverktiname padėjime, ir taip tolyt tverent ne galime tikėtis jokios geresnės ateitės. Apie pareigas vaikų, linkon tėvų, nekalbėsime, nes tankiausiai vaikai tokie yra, kaip jūs tėvai išauklėjo. Tokie vaikai, apie kuriuos tėvai nebojo, kurie užaugo kaip visi gyvūnai, iš tikrųjų neupras savo pareigų niekad ir apie tai dovanai būtų ir bekalbėti.

Toje vietoje turime paženklininti tą liudną faktą, kad ir šitame atsiliepti yra dovanai, nes tasai balsas, nedais kur jam reikėtų. Iš augancios mūsų jaunūmenės, kuri cizonai, Amerikoje, užgimė ir užaugo, kas žin ar nors vienas iš 100 o ir 1000 skaito lietuviską laikraštį. Be abejo, nes didesnė pusė nemoka nei skaityti lietuviską. Tie visi skaito anglizkus laikraščius, kurių žiniuose tikrai žudystos, vagystės, kitos szlykstynės telpa. Jiems nieko nerupi apie mūsų literatūrą ir jie yra visai atskirti jau nū mūsų. Jiems mūsų laikraščiai yra nūbudus ir netinkanti, nes jūse neranda panašaus peno kaip anglizkūse. Kas iš tokios jaunūmenės pastos, baugu ir pamislyti. Į tąją jaunūmenę mes atsiliepti negalime, nes mūsų balsas nepasieks jų. Dėlto dar kartą į jus tėvai atsiliepiame:

Bokite apie savo vaikus, auginkite taip, kad turėtumėte patys pagūdą senatvėje, o draugija iš jų turētu naudą; antraip, nei jus patys, nei draugija neturės iš jų pagūdų nei naudos, per ką negalime tikėtis nei geresnės ateitės.

Ir tasai, kurs boja apie auklėjimą savo vaikų, neiszpildo visų savo pareigų dėlei draugijos.

Bojimas apie auklėjimą vaikų yra tai darbas dėl ateitės, yra tai krovimas turto, iš kurio bus nauda visūmenei po kelių dešimtų metų.

Apart ateitės turime dar pareigas šiandienines, dabartines — tūmlaikines. Szalis, kurios gyventojai, butu visi mislyjanti, jaučianti visus savo reikalus, užsiimanti visūmeniszku gyvenimu, butu tai rėjumi ant žemės. Lygiai szalys, kurios turi didesnę dalį apszviestų gyventojų, yra turtingiausiomis ir laimingiausiomis. Mes, nelaimė, tūmi negalime pasigirti.

Lietuvoje, didės minios žmonių skendi dar viduramžinėje tamsoje ir ne dalyvauja draugiszkaime gyvenime, ir yra skaitline nieko nepaženklinančia. Tankiai giriamės kad mūsų yra apie 4 milijonai, ir tauta taip skaitlinga esanti negali isznykti. Tiesa, skaitlius gana didelis, bet kiek tokių atrasime, kurie supranta savo tautiszumą, savo pareigas. Ir veik visi mūsų žmonės, aš isz tukstancio vos vienas ar dar mažiaus suprantą sziek tiek draugizkus reikalus, nežino, nesupranta dėlko mums yra taip blogai, nemato jokios pagalbos nei budo, kaip iszietti isz tos tamsos ir vargo, ir gyvena sau diena isz dienosne žinodami tankiausiai dėlko taip yra; gyvena nes turi gyventi. Jeigu tasai mūsų skaitlius suprastu savo reikalus, pažintu savo jiegas ir kokia jūse yra galybė, jeigu tą savo galybę apsprėstu ir suprastų, neprivalytumėm teisingai taip vargti.

Mūsų slogintojai, tiesos slogintojai, neprieteliai mūsų tėvynės ne mistu isz mūsų prakaito ir truso per szimtmečius o ir šiandien dar. Jau senai mūsų tėvynė būtų laisva, vieszpatautu joje tiesa, lygybė,

žydėtu gėrovė, pramonė, plėtotusi prekyba ir ukė. Nelaimė, milijonai žmonių nugramzdyti tamsoje nei misle ne iszeina isz rubežių prigimtų kaimų pavargusių, o net nei isz savo surukusios grincios ir bjauriausios karežiamos, pažiūrėti, kas aplinkui dedasi.

Tiesa, neprieteliai mūsų tėvynės stengiasi isz visos galės idant nei joku budu nedaleisti pražiūrėti tiems žmonelėms, kad jie nepamatytu savo skriaudų ir nepareikalautu už jas atlyginimo; dėlto jie naikina ir persekioja visus tūs, kurie stengiasi žmones apszviesti, atidaryti jiems akis. Tiesa, per praėjusius 15 metų szatomas yra didelis pasigerinimas. Bet kaip toli dar esame nū to idealo, apszvietimo mūsų žmonių.

Isz szito galime suprasti, ką kiekvienas turime daryti ir kokias turime pareigas, be iszpildymo kurių per visūmenę; niekad nesulauksime gėrovės ant szio svieto. Pareigos tos yra sunkios, ir tikrai jos yra pamatu abelnos mūsų gėrovės. Tais pareigas galima visai trumpai apimti: iszpildyti žmoniszkas pareigas.

Veizint į mūsų laikraščius, kokios pakraipos jie nebūtų, matome visūse raginimą prie apszvietimo ir mokslu. Visi laikraščiai, be skirtumo, persergsti nū apgavikų, kurie už visokius monus vilioja isz tamsių žmonelių piningus, kaip p. v. nū Mockaus isz Detroit, Mich., kuris iszplėszė daugeliui žmonių po \$25 už kokius ten neesancius monus. Nors nū Mockaus gina visi, kad nei siustu jam piningų, o tacziaus isz tų paczių persergėtojų, tulas redaktorius leidžia bile adresą sugriebęs savo apgarsinimą su daug stebuklingesne knyga negu Mockaus monai. Kad tasai persergėtojas gėdisi su savo darbu pasirodyti, tai matoma isz to, kad negarsina

savo laikrasztyje tos knygos ir net savo adresą gėdėjosi padėti ant to apgarsinimo o tik pridėjo atspaus tą kopertą dėl prisiuntimo piningų. Toji stebuklingoji knyga yra „Maziesziaus Mokslai“ uzvardyta, spausdinta neva Karaliaucziuje—Prususe ir talpinanti net 148 visokius uzžadėjimus o tiktai už \$2,00. Uzžadai yra negirdėti visai: „nū drugio ir kitokių ligų (net 4 sykius), kaip szunį prisipratinti, apsigynimas nū užpūlų, kad nieks praszyimo neatsakytu, nū vėmimo, nū žiurkių, nū musztyonių, nū valkatų, nū neprietelių, kad vagys nepabėgtu, kad viztos daug kiausziųjų dētu“ ir kiti.

Iszleistojas anos knygos yra ją paskyręs tiktai „doriems vyrams“ ir saugok Dieve, kad nei vienam į rankas nepadātu, nes knyga nustos savo galybės ir negalėsi nieko uzžadėti.

Tokis žmogus tai tikrai ne apszvietimo tamsūlių trokszta, kaip pasirodo per savo laikraszty, bet pasitaisęs yra jūs tiktai tamsoje laikyti, idant galėtu isz jų naudotisi. Jisai po vardu szviesos platina tamsybę ir prigaudinėja tamsius žmoneles iszviliodamas isz jų piningus. Nelaimė mums su tokiais bjauriais platintojais tamsybės ir kvailintojais niszmanėlių.

„N. Koperniko Draugystė“ isz Baltimorės iszleido atiszaukimą arba programą su tvėrimūi antro „Tautiszko Susivienyjiimo“. Kaip matyti isz programo, tai „Tautiszkas Susivienyjiimas“ nieko naujo nesuteiks, nes pagal § 3 kiekviena kupa laikytusi savo piningus pas save, § 5 kad kuri kupa nepristotu ant visotino uzmanymo, gali nedėti piningų ir negal buti suspendūta, § 7 kad posmertinę rinktu mirus sanariui, § 10 palaidoti numirusius.

Jeigu toksai susivienyjiimas,

kaip vardas rodo, užsiims reikalais paprastais draugysčių pagelbinių, tada nebus jisai tautiskas, kada kiekviena kūpa galės savaip elgtis, tada niekados nesutars ir nebus jokio susivienijimo, nes veiks kožna sau. Visas esansas yra senojo „Susiv.“ prie kurio sąnariai priguli tikrai dėl posmetinės 150 arba 300 dol., o tas pats mieris yra ir „Tautiszkojo Susivienijimo“. Pagal vardą tegul T. Susiv. užsiima vien tautiskais reikalais, išleidimu knygų, szelpimu einančių mokslus ir nukentusius už platinimą lietuvių, tada įgys pasekmę ir atsakys savo vardui. Dabartinei T.S. mieriai yra atliekami jau.

„Garsas“ pernevalę siūlosi talkon „T. M. Dr.“. Tą daro dėl to, kad „Vienybė“ eina talkon „Susiv.“ ir antra, kad ji, szimts pypkių, rasztininkas, kurio rankose yra netikt „T. M. Dr.“ bet ir „Vienybė“, savo vale, atmetęs visus kitus virszininkus „išleido jau dvi literatizkos vertės knygetes, o treczią ir gal netrukus išleis“. Viskas būtų gerai, jei kitas rasztininkas, o ne szis, būtų tą padaręs. Dabar jis Draugystę iszkėlė į garbę ir visus draugus, o kas gali įspėti kas ateitėje bus? Juk garbė neturi galo? Pagal „Garsą“ o tegul ir „garsinių“ mintį, tą „begėdiszką pasielgimą“ asz laikau už garbę ir kad tukstaneziai panaszių būtų, būtumėm mes laimingi. Jeigu pats „Garsas“ (ir vėl apsirikau) „garsinei“ pagiria išleistus literatizkus veikalus, tai ko putoti ir už ką? Geresnių „dievazi“ nebuvo. Apart visko, atsakymo nesulauksite, ir vietoje to, asz meldžiu ponų „garsinių“ suteikti mą receptą, kokiū būdu galima būtų iszgriebti nū kasieriaus, p. Mihaucko, tūs pinigus? Už suteikimą tokio recepto pastosite „pagarbės draugais“, bus nau-

da draugystei ir tėvynei o jums amžina garbė. (Ar neiszmes tumet ir Jus po kokę deszimtinę?)

Nedėlioje, 15-tą Gegužio, po 6-tai valandai vakare, ant salės (buvusios) A. Pajaujo bus laikomos kalbos per Dr. J. Szliupą, apie dabartinį stovį darbininkų, karę ir busenczius rinkimus rudenyje į legislaturą ir kitus bėganczius reikalus.

Užpraszone kūmi daugiau siai susirinkti.

Kurie malonėti turėti paveikslą (potograpijoje) vėlio- nio kun. A. Burbos, didume 4½-6½ colių, gali gauti „Vienybės“ redakcijai su prisijungimu už 25 centus. Piningus galima prisiūsti markėmis gramatoje.

Isz Prusu Lietuvos.

Kiek pirmiaus buvo „Vienybėje“ isz tulų parapijų suraszas lietuvių vaikų, kurie savo kalboje mokinosi katekizmo (tikėjimo dalykų) ir lietuviszkai tapo įžegnoti. Skaitlei, kurie pasirodė, yra labai nelinksmi, nes neparodo jokio lietuvių kilimo. Keliose vietose buvo net kelios deszimtys vaikų, bet daugumoje po vieną, du, tris. Kad skaitlius „deszimt“ netaptu perzengiamas, kad lietuviai vieni ar kitoi parapijoi nepasirodytu įžegnojimūse apszciaus už vokieczius, gana yra rupinama per musų „geradėjus“, dvasizkus žmonių kerdžius.

Apie musų parapiją X. nieko nebuvo minėta, o vienok ir pas mus tapo „du“ įžegnoti.

Musų kuningas yra labai meilus žmogus, bet jei mes jį norėtumėm apszunkyti su tūmi „lietuviszku“, tai tikrai jo būdas to pakelti negalėtu. Teisingai, kol privertėmė jį tūda vaikus lietuviszkai įžegnoti, ne mažai padarėme jam szirdperszos ir apmaudo. Bet kaip

ir nepykti? Su dviem lietuviszkais tiek dirbti, kiek su kelioms deszimtimis suvokietėjusiu, kurie net pasididžiūja isz to, kad eina į vokieczką pamokslą, nors menkai jį tesuprantą. Kuningų būdas visur jau toks, kad nepildyti parapijonų reikalavimus. Lietuviszškai jie tur įžegnoti, nors visaip nū to norėtu iszsisukti, juk dėlto jie yra kuningais Lietuvoje ir naudojosi isz lietuviszkų stipendijų eidami mokslą. Bet vertus antrą, ką gi jiems ir daryti? Juk toks noras ir paliepimas augsztesniųjų perdėtinių, kuriems, isz savės iszsimanant, reikia rupintiesi įtikti. Priegtam jie visi yra vokiecziai ir suvokietėję lietuviai, kas jiems rupi apie musų vargus. Juk visur kuningai eina isz vien su valdžia, o kuris darbūjasi dėl žmonių, ypatingai dėl tautos, toksai yra persekiojamas nū paczių kuningų ir valdžios, nes tokis trukdo jų visų mierį, ir ant nelaimės, nei vieno tokio kuningo Prusų Lietuvoje neturime. Mums yra didei reikalingas toksai kuningas, kaip kad kun. Stojalauckas Galicijoi, kuris burus ant tiek jau pakėlė, kad anie apart visko, savo žmones, sermėgius, siunczia į parlamentą, kur sėdi vien tikrai grovai, dideli ponai ir kiti slogintojai žmonijos. Musų žmonės, paprastai, dūdasi persitikrinti nū kuningų ir atsitraukia nū lietuviszko pamokslo gailėdamiesi savo vaikų. Vaikai mokyklose ir baznycziose yra vien vokieczkai mokinami, tai kam jūs apszunkinti ir varginti dvilinkai, mokinant lietuviszkai, juk vis tiek esą kaip jie įžegnoti, paskui jie gali tokiais būti, kaip jiems pamėgs. Ir daugeliu kitokių niekingų raminių suteikia žmonėms lietuviszko pamokslo reikalaujantiems. Bet jeigu tėvai, o ypatingai motinos, neatleidžia ir reikalauja liet. pamokslo dėl

savo vaikelių, tada kuningas pažada ir tūmi užganėdina reikalaujanti ir sykiu atlieka prizadą.

Musų parapijoi viena naszlė lygiai pasidrasino tokiu reikalavimu apszunkinti kuningą. Ji tūjaus rudenyje, suraszant pamokslininkus, ėjo kartu ir meldė kuningo pamokinti jos sunelį lietuviszkai. Ji nesuprato vokieczkai ir pilnai jautė tą bėdą, kurią turės kėsti matydama savo sunelį atskirtą nū savės. Kuningas meilei pažadėjo pamokinti ir ramino ne nusiminti ją naszlystėje, ir moteriszke jautėsi užganėdinta. Laikas bėgo, atėjo pavasaris ir sunus nei žodžiu nebuvo dar pamokintas. Motina laukė, mislydama, kad dėl daugybės užsiėmimų bus užmirszęs kuningas savo pažadėjimą. Kuningas užmirszo, mislydamas, kad užmirsz ir reikalaujanti, ir nedrįs antrą kart reikalauti. Motina neužmirszo ir nuėjo antru kart ir trecziū. Kuningas vis pažadėjo, bet nieko neveikė. Atėjo vėl rudū, o su jūmi laikas ir įžegnojimo. Dvi sanvaites priesz įžegnojimą, dirbome visi lauke, ir žiurau, kad toji naszlė visai priesz savo būdą, nuliudusi, eidama pro szalį netarė nei „padėk Dieve“. Gailu jos mą buvo ir norėdamas isztirti jos nuliudimą, užklausiau baikaudams, ar kels didį pokilį kada įžegnos sunų. Ji gilei atsidsuso ir liudnai tarė: „Jus jūkiatės, o asz vis mislinėdama nežinau nei ką daryti. Vyras mirė, vaikus mą atims, liksiu viena visai prastota. Nežiu-rės jie gal į mane, gal užmirsz savo motiną ir paniekins ją vokiecziais pastoje, kaip gana tankiai tarp musų nusidūda. Mano Jonelį įžegnos vokieczkai dabar, kitaip jau nebus“. — Ji papasakojo viską, ką jau virszui pasakiau, kad kuningas tęsi taip ilgai, kol pastoje per vėlu. — „Nebus dar per vėlu“ — pratarė tvirtai viena

mergaitė iš mūsų tarpo — „asz eisiu pas kuningą ir praszysiu už jus, nebijau nieko“ — Sako. — „Jeigu išzmes laukan mane, tai nereiks daugiaus vaikszezioti pas jį. Matysite, kad bus kitai; kokią priezas-tį jis turėtu, kad atsakytu mu-sų reikalavimą. Musų reika-lavimas teisingas, o tiesa pati sau darosi kelę. Kodėl ma-tai pirmiaus nepasakėte, senel bucziau tą padarusi.“ —

Mes nuszypsojome išz to-kio drąsumo, nes nei vienas netikėjom, kad toji mergaitė galės ką isztaisyti. Pasisekė-jai. Nuėjo ant rytojaus visi tris: Jono motina, mergaitė ir Jonas. Kuningas didel stebė-josi išz tokio mergaitės reika-lavimo; kalbėjo sziaip ir taip norėdamas prie savo pasilikti ir uzklause, kodėl ji taip apie tai rupinasi, kas yra to prie-zaszia? Mergaitė atsakė: „Meilė prigimtos kalbos ir bro-lių vienat tikrai ją ant to ver-tė, kad yra pareiga kiekvieno lietuvio uzstoti ir gelbėti silp-nesnį savo vengentį. Tas mus verezia kovoti, kas yra mūsų, kas mums yra brangybė ir meilė; priezasztis ta, kad kovo-jam savo širtą. Įartina mus, įzeidzia skaudziai visokiais zo-dziais, bet mes esame papratę kęsti skriaudas ir paniekini-mą“. Daugiaus kuningas ne-norėjo kalbėti ir tikt uzklause ar toji naszlė yra bažnyczioje. Po miszios jis nuėjo pas tą naszlę ir liepė atvesti sunelį prie įzegnojimo. Prie to atsi-rado dar vienas vaikas ir taip mūsų bažnyczioje po ilgo lai-ko pamatėme vėl kartą lietu-viszką įzegnojimą. Bėda, kad tūdu vaikai nei valandos liet. pamokslo neturėjo; bile įzeg-noti tapo ir atliktas darbas.

Tai gi matome kokia nauda atsiekiama suvokiecziavimu. Gal ir czion lieps mums mylė-ti ir gerbti, sakysiu, vyresny-bę — valdžią, urėdninkus, vis tiek kaip jie pildo neva Die-vo įstatymus, pavadinimus.

Gal mes turime jų „paklydi-mus, apsirikimus“ atleisti, ne-matyti jų; apsirikti jųk gali-ma, bet tas czia neturi vietos. Nū mūsų reikalauja kad kęs-tumėm neteisybę ir dėkavoda-mi priimtumėm skriaudą, bet kaip jie elgtusi budami mūsų vietoje?...

Isz Lietuvos.

Klovainiai (Panevėžio pav.) Nežiurint į visą barbariszku-mą, persekiojimą, su kuriūm-gudų valdžia atsikreipia į skai-tytojus ir platintojus lietuvisz-kų knygų, skaitymas ir plėti-masis rasztų netikt nesimazina, bet kas metas eina platyn ir platyn. Skaitantie jie kaimiecziai — prasziokai pradeda suprasti apie vargingumą pa-dėjimo Lietuvos mūsų dienose. Augsztesniejie jausmai pradė-da apsiereksztį jų krutinėse. Jie dūda vienas kitam ranką vienybės ir rodo įvairias pa-szalpas knygynekams. Vie-nas išz tokių tai ukininkų, Adomas Grigaliunas, buvo kaime Kopeziunūse, Klovainių parapijos, Panevėžio pavieto. Pas jį tankiai uzvaziūdavo knygynekai, ir taip su pilnais vežimais, kad gali buti greitai patėmyti nū policijos, o „pra-kiszę“ turėtu didelę nūtro-tą, tai palikdavo pas Grigaliuną dalį savo knygų. Gyventojai to kaimo gyveno sutikmė-je. Tankiai jūs galima buvo atrasti szventoje dienoje susi-rinkusius pas vieną isz kaimy-nų ir beskaitanczius prie aso-czio (uzbono) alaus „Ukinin-ką“ ar szeip ką. Taip butų darę ir ant tolesnio laiko, jei nebutų tarpe jų atsiradęs ju-doszius. Rolę tą iszpildyti paėmė ant savęs sotrasta Juk-nis, kursai turėdamas piktumą ant Grigaliuno o nešardamas kitoniszko pragumo atkersziti, nuėjo į policiją ir apskundė Grigaliuną, jog jis uzsiimas platinimu knygų ir turis jų daugybę daržinėje, sziaudūse.

Suprantamas dalykas, polici-ja apturėjusi tokią dėl jos linksimą žinią, ne uztruko pri-buti pas Grigaliuną ant kra-tos. Tas nutiko pirmose die-nose Kovo. Sziaudūse buvo atrasta už 23 rublius lietuvisz-kų laikraszezių ir knygų, ku-rias buvo palikęs knygynekas Jurgis Baltasis. Apart tų knygų, dar rado abrininką su knygomis. Visas kaimas pri-pažįsta, jos tas abrinukas yra storastos Juknio, ir saprotauja, jog iszdavėjas, nežinodamas ir tikrai yra knygos sziaudūse, atneszė patsai jį ir ten uzslėpė. Kapeziuniecziai stoja uz Gi-galiuną ir zada iszrodyti, jog visos rastos knygos prguli Jukniui. Jis girdėdamas tą, labai nusiminė, nes bijosi, kad į iszkastą dūbę kitam, pacziam nepriseitu įpulti. Grigaliunas dabar sėdi Panevėžio kalėjime, atskirtas nū kitų kalipių, į kur jį nugabeno tūjaus po atlikymui kratos įdėję į gele-žinius panczius. Ant paran-kos jo nepaleidžia.

Labai butų naudingas daik-tas, kad lietuviai ant iszdavė-jų pradėtu daryti savo sudą: „į kilpą — ir į medį!“ Piktas žoles reikia ravėti, o jei ne — geros negalės augti. —

Kiekvienas taip sako:

CASCARETS CANDY CATHARTIC yra ta-
stebuklingas, tosydy los ezio amzius iszrad-
mūse, turi gardų smūg, gdo lagad, ei ir tikrai
liko us kepenis, pilvą ir czysyja visą sistemą
praszalina perzaliną, gyd. galvos skaudėjimą,
drūgy ir uzkiečijimą vidurių.
Pirk dėzintę C. C. C. sziaudien. 10, 25, 50 cen-
tų. Randasi visose aptiekose ir iszgydyimų gy-
viantūja.

Isz Kitur.

— *Suvienytos Valstijos ir Ispanija.* Pas Kubos pa-kraszeczius dar nieko ypatingo neatsitiko, apart sugavimo isz paniszky laivų, kurie negalėjo gintis. S. Valst. laivynė plaukioja pakraszcziais per 12 jur-mylių nū kranto ir laukia ant ispaniszkos laivynės, kuri bile dieną jau turi atplaukti prie Kubos. Isz kitos pusės vėl girdima, kad ispaniszka laivy-nė nestoseuti į muszą pas Ku-bą, bet plauksenti bombardūti

New Yorką, Bostoną ir kitus pakrantėse miestus, kurie turi silpną apgynimą, nes visa S. V. laivynė sutraukta prie Kubos. S. Valst. laivynė yra neva pasiengusi uzstoti visokį atveži-mą maisto į Havaną ir badu priversti pasidūti visą ispanisz-ką kariūną esanczią Havano-je, į kurią davežimą maisto žė-mės keliu uzstosę kubiecziai. Bet koks tas uzstojimas (blo-kada) yra, tai sunku žinoti, nes atplaukęs ispaniszkas lai-vas „Monserrat“ su kariszkomis reikmenėms ir kiti du niekeño neuztėmyti įplaukė į Havanos ūsą. S. Valst. laivynė buvo pradėjusi bombardūti ūsto drutvietes prie Matanzas, ir giriasi sugriovusi jas ir užmu-szė kiek ispanų, bet patvirtini-mo tomz žinioms truksta. Is-panai isz to jūkiasi ir skelbia, buk S. Valst. laivynė bombar-dūjanti Matanzo drutvietę nie-ko iszkados nepadarūsį apart užmuzsimo vieno mulo. Vo-kiszkas laivas iszvežė ant salos Jamaika 440 vokieczų, kubie-czių, anglų ir amerikonų pasi-traukusių isz provincijos San-tiago de Kuba, kuriems ispa-nų kariūna atėmusi viską. Jie pasakoja, kad 20.000 žmo-nių neturi ką į burną įdėti ir visi pūbadės. S. Valst. pa-siuntinys iszvaziūdamas isz Santiago de Kuba visus savo darbus pavedė anglijos pa-siuntiniui kaip ir dalinimą maisto badūliams kubiecziams, apie 150 tonų. 50 tonų ang-liszkas pasiuntinys buvo susi-krovęs savo namūse ir tajį isz-dalino, o 100 tonų (tonas 2000 svarų) buvo sukrauta į muit-namį, ką ispanai neiszdavė ir pasilaikė sau, o angl pasiunti-niui už dalinimą amerikonisz-ky aukų badūliams iszdaužė laugus. Anglijos pasiuntinys pareikalavo skūbei kariszko laivo isz Jamaikos jeib savo gyvastį gelbėtu. Jei ispanai pradės užpuldzėti ant anglų, tai tūmi skubiaus sulauks savo galą. Havanoje ispanai suga-

vo kokį ten žvalgą anglą ir tūjaus nusprendė suszaudyti, bet tasai jients atkirto, kad Anglija nieko nelauks ir tūjaus darys savo, jei jie jį suszaudytu. Isikiszus anglijos pasiuntiniui taji paleidó. Ant salos Porto Rico yra didis sudjudimas tarp gyventojų. Isz pajurinių miestų gyventojai kraustosi į vidurį salos baimydamėsi bombardavimo isz S. Valst. šalies. Visi, kas pakele ginklą esą pasirengę gintis. Pakraszezius, kur laivai prilaukti gali, iszdėjo su torpėdomis. Ispanai ant tos salos turį 5000 tonų maisto pasirupinę, kurio užtekę apgulime ant 2 mėnesių. S. Valst. iszsiuntė du apicieru ant Kubos isztyrimui kubiečių pajiegų ir kelių Kuboje, kad perkėlus kariauną galėtu isz vien užstoti kelius vedanczius į Havaną. Ant pirmo keta iszkelti 5000 kareivių ir suvienyti su kubiečiais. Amerikonai vadovystą kareivių ant Kubos nori vesti patys, bet nežinodami kelių ir prietykių turės pavesti Gomezui arba Garcijai, kurie žino kiekvieną kampa.

Kaip jau peritame numeryje pranežėme, kad S. Valst. laivynė isz azijatiszkų vaūdenų tapo pasiūsta prie Pilipinų salų bombarduoti Manilą. S. V. laivynei beplaukiant prie Manilos, ispaniszkoji iszplaukė prieszai ir kelyje ketėjo sugauti arba paskandyti. S. V. laivynė buvo isz 6 laivų didesnių ir mažesnių su 1694 jurninkais, o ispaniszkoji isz 10 laivų ir 1734 jurininkais. Ispaniszkoji laivynė pasitiko S. V. laivynę pas Cavite, kur subatoje buvo smarkus muszis, kurio pergalė linko ant S. Valst. šalies. Ispanijos drucziausias laivas „Reina Marija Cristina“ su 370 jurininkų tapęs uždegatas nū amerikonszkų granatų, kitas laivas su 130 jurininkų ekspliodavojo ir nuskendo, o dar dar taip apszaudyti tapo, kad turėjo trauktis isz muszio,

kad nepatekti į amerikonų rankas. Amerikonai nors laimėję muszij, tacziaus atsitraukė ir netūrėdami tenai niekur vietos pasitaisymui, turės bene grįžti į San Francisco dėl paėmimo anglių bei visatinam pasirengimui dėl kito muszio. Pilipinų maisztininkai esą arti Manilos per 10-20 mylių, ir turi savo gintuves virszunėse kalnų; jie laukia tikrai užblokavimo Manilos ūsto o jie užkirsę žemės kelius, kur miestas turės pasidūti 14 dienų tarpe dėlei bado. Maistas esąs tenai taip pabrangęs, kad turės maisztai dėlei bado kilti. Kariauna visus vertesnius daiktus atimanti nū gyventojų, kurie norėdami jį apsaugoti kasą į žemę. Apie tikrumą muszio ir pergalės Pilpinūse nėra dar tikros oficialiszkos žinios, esanczios paeina isz Ispanijos versmės. Kur dabar randasi S. V. laivynė, dar nėra jokios žinios.

Iki sziolei veik visos vieszpatystės, apart Prancuzijos, apskelbė, kad nesikisz į tarpą ir užsilaukys nepriegulmingai. Austrija gelbės Ispanijai tada, jei pakiltu maisztai pāczioje Ispanijoi. Austrijos ciecorius padovanojo Ispanijai 100,000 dol. laivynes, keletas apicierų ir Ispanijos karalienės brolis iszvažiavo į Ispaniją pagelbai karalienės jei butų reikalas. Apskelbus vieszpatystėms nepriegulmingumą, Ispanija neturi isz kur gauti anglių, be kurių visa laivynė netenka spēkų, o amerikonszkas anglis yra užginta iszvežti apart to, kiek laivai reikalauja savo kelionei.

Ispanijos laivynė jau iszplaukusi nū salų St. Vincent, tai prie Kubos, tai prie Amerikos pakraszezių; užtai Suv. Valst. laivynė taps perdalyta ant dviejų dalių; viena liks bliokadai Havanos, kita gi dalis plauks pasitikti ispaniszkaže laivynę, isz ko pakilus musziui nusiskandys vieni ar antri. Kelti kariauną į Kubą, keta 4-tą Gegužį pradėti.

— *Vokietija.* Agrarai (dideli dvarionys) dabar darbūjasi apie pakėlimą mūito ant javų atvežamų isz Maskolijos. Tūmi jie nori pagelbėti mažus ukininkus, kad jie brangiaus savo javelius pardūti galėtu, kurių neturi. Jie nori pakelti mūitą nū 3,50 ant 8 markių.

Vidurinių reikalų ministeris užgynė socialistams su iszkilme apvaiszezioti 1-mą Gegužio kaipo „darbininkų szventę“, kadangi 1-ma Gegužio buvo nedėldienyje, tai galybės svieto butų prisidėję prie tos szventės. Berlyne buvo 50 susipinkimų socialiszku toje dienoje. Kitose vietose policija nedaleidó lygiai susirinkti pulkams, nes, girdi, einant gatvėms tokioms minioms žmonių, turės sustoti kiti, kurie turi kartais su reikalais skubintis.

— *Austrija.* Slavų karė su vokiecziais dėlei kalbos tęsėsi vis tolyn. Ministrų pirmėdis keta suszaukti visų tautų. Austrijoi gyvenanczių pasiuntinius dėl iszriszimo to klausimo ir valdzia norinti daleisti slaviszka kalbą ten, kur ji reikalinga. Valdzia numano, kad tikt tokiu budu gali laimėti. Vokiecziai nepasidūda ir reikalauja, kad vokiszka kalba butų, kaip buvo pirmiaus, vieszpatystės kalba. Isz to vėl gyventojai pradės tarp savės kautis.

Tikras daigtas del taves.

Užtikrinimas, kur nieko nepražūdyt. Galvos skandėjimas, liežuvis, — niežai ir taktancziai kitokių ligų, kaip tai užsilaukimas vidurių, sužingimas kepenų gali buti iszgydytoms, imant CASCA-RETS CANDY CATHARTIC. Tai vis atnaujina. Pasidūda kožnoi aptleko; jei nepagydyt, pinigų gražiname. C. C. C. pabandyk dėžutę szia-dien, nes yra teisingai, 10c., 25c. ir 50c. Pabandyk dėl žinios dovanai.

Dalis darbu

— *Scranton, Pa.* Czionai dirbā 5 pusdienius per sanvaitę. Isz kitur atvykusiems darbininkams sunku yra bent kokį darbą gauti.

— *Milwaukee, Wis.* Visose lentų pjovincziuose darbin-

kai pareikalavo nū 1-mos Gegužio įvedimo 8-nių valandų darbo laiko. Jei darbdaviai ant to nepristos, tai nutarė straikūti.

— *Malden, Mass.* Vietiniai pabirkai „Boston Rubber Shoe Co.“ pradėjo vėl dirbti ir 3500 darbininkų gavo darbą.

— *Pittsburg, Pa.* Vietiniai anglių karaliai niekaip nepristója ant utarimo darbininkų konvecijos Chicagoi. Daugelyje vietų sustojo su visų dirbti isz tos priezasties. Kasyklos Morgan, Moore & Bain buvo lygiai sustoję, bet darbininkai netūrėdami kūmi misti, sugrįžo prie darbo užtokia mokestį, kokią kapitalistai davė. Osborne ir Beech Cliff sustraikavo visi kalnakasiai, kurie dirbo su maszinomis.

— *Plymouth, Pa.* Vietinės kasyklos vos nesustoja ant visados. Daugelis darbininkų iszvažinėjo į rytinės valstijas, į virszutinius pabirkus jieszkoti darbo. Kiti gi neuždirbdami ant maisto, pasidūda į kariauną.

— *Pana, Ill.* Visų keturių kasyklų darbininkai, skaitliuje 600, sustraikavo reikalaudami algos kaip yra Springfielde, kur moka po 40 ct. už toną. Miestelis ir apielinkė kenczia stoką anglių. Kalnakasiai gauna paszalpą nū valstijinės unijos ir pasirengę ant ilgos straiiko kovos.

Isz Amerikos.

Ne isz sisklaidykime.

Kaip jau visiems yra žinoma, kad užsidegė karė tarp Suvienytų Valstijų ir Ispanijos, kad visokios tautos gyvenanczios Suv. Vastijose rengia savotiszkas grūpas ir pulkus isz liūsnorių, ir apreiszkia apie tai prezidentui, kad atė-

jus reikalui gali jus paszaukti apgynimui szios szalies. Kad karė iszpuls ant garbės. Su Valst. tai tūmi tarpu dar sunku pasakyti, bet ant kiek-ma toma, tai taip turėtu ir nusi dūti, nes veik visos didėsės Europos vieszpattytės, bent iki sziolei, keta nesikiszti tarpau. Gal daugiaus kariaunos nei nereiks, ir užteks tų 125,000 kareivių, ant visiszko užbaigimo karės. Bet gali buti ir antraip, gali dar pareikalauti antra ir treczia tiek kareivių. Nesirandant jau liūsnorių o esant reikalui, taps imami vyrai nū 18 iki 45 metų amžiaus. Isz tulų vietų girdėti, kad keletas lietuvių yra jau iszėję su pirmaisiais liūsnoriais, kitur-gi yra prisirasę prie antros eilės. Tai-gi mes rodyjame visiems lietuviams, kurie turi liūsa norą pastoti kareiviams, kad niekur nesisklaidytu, ir maldūtusi ant žemiaus esančio adreso. Tokiu budu pasidarytu lietuviszka grupa, nors viena, ir perstatytu tautą, kaip tai yra su visoms kitoms. Su szitūmi pakeltumėm mūsų vardą tarp nativistų amerikonių ir abelnai apsigarsintumėm sviete, kad ir mes gyvūjame ir nesigailime gyvasties už laisvę. Ir. Toksai susiraszymas nieko nekenks mums, bet suteiks garbę tikt, nors mūsų ir neszauktų į karę, gaia to, kad pasirengę busime ginti szia szalį, kurioje gyvename. Ant raip. Jei prisieitu stoka, tada nešpūrės liūsnorių, bet ims kozną viena, galintį valdyti ginklą, tada jau garbės negaus niekas ir turės po prievarta eiti karėn. Tai-gi vis tiek yra, geriaus pelnyti garbę ir liktis, jei nereiks, namieje, negu su prievarta eiti karėn ir be garbės. Reikia neužmirszti ir to, kad szio kova yra už laisvę, kuri kiekvienam brangi yra, ir dėl laisvės nereik nieko gailėtis.

Visi lietuviai, norinti kaip liūsnoriai pastoti karei-

viais S. Valst., tegul nesisklaido o visi susiraszo ir padaro grupą, o tada pagal reikalą stoti. Jeigu ir gyvasties nustoti reikėtu, tada bus garbė tokiems o po draugėi ir likusiems gyviems.

Visus prisimaldavimus lietuvių liūsnorių priimā:

J. Naujokaitis
7 Washington str.
New York City.

Apie lietuvių priėmimą ir kitus visus patarimus, suteiks apicieras nū „Recruiting Office“ New York'e.

Didelė ugnis
ganyklose.

Apie Baltąjė upę (White river) pietinėje Dakotoje dega nū 60-80 mylių keturkampis plotas. Tame plote buvo indijonų sėdyba, kuri lygiai sudegė su jų gyvūliais, kurių skaitlius isznesza keletą tūkstanzių. Ugnį bus užkūręs kokis baltasis žmogus. Tokios didelės ugnies aname kraszte nebuvo pirm 9 metų.

Rupestinga pati.

Nėkokis J. D. Hemmel isz Milwaukes buvo nuvažiavęs į Chicagą su kokiais ten reikalais. Jis užėjo į vieną karcziama ant State str. iszsigerti ir tapo apiplėsztas ant \$40,00. Tai pajutęs nuėjo į policiją pasiskūsti ir dadejo su dziaugsmu: „Gerai, kad vagys nežinojo mano paslėptojo kieszieniaus, kurį mano pati įsiuvo“ ir iszėmė krepzselį su \$290,00. Pati numanė, kad Chicagoje užsiuvus kieszenius yra geriaus.

Dinamito
eksplozija.

Kenvil, N. J. „Atlantic Dynamite Works“ užsidegė pabrikas isz nežinomos priezasties isz ko pasidarė baisi eksplozija. 7-nis darbininkus užmuszė ant vietos, nū kurių atrado tiktai 25 svarus sumankytos mėsos, ir 4 sunkiai sužeidė. 7-ni namai, kuriūse buvo dinamitas dirbamas, palėkė oran ir jų vietoje likosi

tiktai gilos iszraustos dūbės. Panaszi eksplozija atsitiko ir Santa Cruz, Cal. kur 11 darbininkų smertį rado.

Isz karszio.

Marylando valstijos 4-tas regimentas, Baltimoreje, sustraikavo ir sugrįzo į savo senąjė vietą isz priezasties, kad genarolas Wilmer 5-tą regimentą pakvietė į pirmą eilę ir isztraukė Floridon. Dabar visi kareiviai nori pirmiausi isbuti, likusieje-gi paskui, pyksta ir grįzta atgal.

Kaip daro
plėszikai.

Didesniūse miestūse vienoms moterims, o ypatingai vienai, yra namieje paoju liktis. New York'e ant Bleeker str. gyveno viena jauna pora trecziame gyvenime; vyras anksti rytą buvo iszėjęs į darbą ir neparėjo nei ant pietų. Tūjaus po pietų atėjo pas ją nekoks agentas vienos potograpijų firmos ir žadino dūti jam daryti potograpijų. Moteriszke iszskalbinėjo nū to, o agentas nuėjo į miegamąjė, kur nusekė ir moteriszke, žiuredama, ko jis ten nuėjo. Agentas tada ją pasigavo, suriszo rankas ir kojas, burną užkiszso, kad neisrėktu ir viską iszkraustęs iszėjo savo keliu niekeno nepatėmytas. Apie 7-tą valandą vakare atėjo kaimynka ir pusgyvę surisztą lovoje atrado.

Žmonių mylėtoja.

Naszlė Gordon, buvusi pati New York'o vyriausio prokuroro, apgynė nū baudos 17 metų prasikaltėjį, apie kurio prasikaltimą netikėtai patyrė. Vaikinas isz skurdo vogdavo ir per naszlės Gordon rupestį, tasai pastėjo visai geru žinogumi.

Tasai atsitikimas paskatino tą naszlę — bevaikę — prie tolesnio veikimo tame mieryje. Ji nupirko keles farmas arti New York'o ir įtaisė vietas pasigerinimo jaunų prasikaltėlių. Merginas, kurias

tankiausiai badas priverczia prie palaido gyvenimo, iszaukina ant gerų tarnaiczių arba darbininkų pabrikūse, o vaikinus iszmokina ukės darbų.

Naszlė Gordon, laike 5 metų, pataisė 400 jaunų prasikaltėlių, kuriūs buvo paėmusi isz tyrinėjimo kalinių, kurie tapo nusudyti ant baudos jau už savo netikusius darbus ant 6 mėnesių kalėjimo. Isz 400 tikt 8 buvo nepataisyti.

Bene isz proto
iszėjo.

Glen-Lyon, Pa. 27-tą Balandžio, Jonas Rutelionis, turintis karcziama, pasirengė užmuszti savo paczią, norėdams ją nuszauti, bet bėprotis netropijo o moteriszke isztrukusi bėgo szaukdama pagalbos ir apalpo, kurę pasivijęs muszė ir spardė taip, kad toji vos po 6 valandų te atsigavo. Moteriszkei iszlauzė kelis szonkaulius ir visa mėlyna nū sumuszimo. Rutelionis taip apsidirbęs iszbėgo. Aplinkiniai sprendzia kad gavęs sumiszimą proto.

Gerassoszinys.

Duryea, Pa. Gabrys Laibinis laikantis karcziama pradėjo loszti kortomis su dviem nepažįstamais. Po valadai dar atėjo vienas ir persistatė kaipo ex-szeriffas Robinson isz Seranton, Pa., ir prisidėjo prie loszikių. Laibinis taip gerai loszė, kad tikėjosi aploszės savo draugus, ir dėlto statė net 65 dol. priesz Robinsoną — ir prakiszso. Sziejie paėmę pinigungus iszėjo savo keliu. O tos nelaimės! ir vis musiszkiams.

Czystyja krauja.

Czystas kraujas tikrina czystą odą. Nėra gražumo be to. CASCARETS CANDY CATHARTIC iszczystys ta krauja, ir laikys czystą, nes iszvaro visą neczyztumą isz kūno. Pradėk imti szladien o iszvars isz tavo kūno puozkus, dedovines ir kitas dōs ligas, nes CASCARETS už 10c tai padaro. Gausi visose aptiekose su gvarancija 10c, 25c ir 50c.

Kas bus su mumis?

Bėgis gyvenimo priverczia mus mislyti, mislyjant svarstyti, bet apsvarščius, kad ir pritinkiausius mierius, sunku

yra su pradžia įvykdymo žengti.

Pereitame mete, matėme raginant per „Saulę“ „Rytą“ paskiaus per „Vienybę“ mūsų tautiečius prie apsigyvenimo ant ukių (farmų), tai-gi pagal teisingą paraginimą laikraszczių, pridursiu ir ašz keletą žodžių apie ukės mus tautai reikalingas, negu ką kitą.

Kad lenkai jau yra Amerikoje apgyvenę didžius plotus žemės farmose, nieks priešz tai neginczys ir tame jūs turime pagirti.

Lenkai ne tikt Suv. Valstijose saurinės Amerikos apsigyvenę kaimūse vien lenkiskais vardais vadinamūse, turi nepajudinamus turtus, susidedanczius isz žemės ir triobų, bet jie turi savo gerus kaimus ir Brazilijoi, pietinėje Amerikoje, valstijoi Parana netoli miesto Kurityby, ir ten jie jau žada užmegsti savo „Związką Narodową“, kaip kad turi jie czion. Brazilijos lenkams nors nelengvas tas užvedimas farmų prisiėjo, bet jie sziądien yra užsitikrinusiais sau dūną gyventojais, ir gali sakyti, kad jų tautystė pasiliks ten neiszmirtina.

Mūsų-gi lietuviai, pagal paraginimą „Lietuvos“ buvo apsigyvenę ant ukių Arkanse, bet kaip kad „Saulė“ pranašavo, jog ten dėl lietuvio nėra gyvenimo, taip ir tikosi. Placziai buvo pirmiaus apraszoma apie ukininkus lietuvius Arkanso, bet dabar gal ten tikt kaip liekanėlė koks lietuvis pasiliko.

Ukininkų kaimūse ir taip darbininkų žmonių gyvenimas, turime pripazinti, kad visada yra padoresnis, negu gyventojų miestūse.

Ukininkai visad yra tikresni sau su dūna; jiems negrese straikai, ir szejp visokios bedarbės; isztvirkimas įvairaus pakrypimo ne taip iszsiplatinęš, kaip kad esti miestūse; szią gi teisybę aiszkiai mies-

matome ir gana suprantame, nes mes lietuviai daugiausiai užaugę kaimūse, dabar gyvename miestūse, ir matome kaip isztvirkimas prasiplatinęš esti tarp gyventojų mieszczių.

Atplaukę isz Lietuvos kaimų mus jauni vaikinėliai, jie laikydami dar papratimų savo kaimūse, esti lėti, gėdingi ir t.t., bet pagyvenę kiek laiko czionykszcziūse miestūse, didesnė beveik dalis pavirsta veik į laukinius, pameta gėdą, dorą ir tobulystę, pasineria į paskueziausias klietas isztvirkimūse, ir tad bežiurint į tokį mus jaunimą, vargas tikėtis gerovės tautiskos isz mūsų tulų tokių lietuviszkų atsazlėlių.

Tankiai atsitinka pažvelgti į mus vaikus; jie apsirėdo gana puikiai, kad miela ir paziurėti, isz szalies jaib kur pirmą kartą matant mus kaimietis priešz tokį nesijusdams kepūrę nusiimtų, bet tikt mėgyki prisiartinti prie jo darbų, tai nesijusi, kaip reikia pamislyti, kad tai tikras vargszas—negraželis. Pliovonės be ru bežiaus, keiksmi ant kožno žingsnio, musztynės pirmas įrankis, kalėjimai už visokius prasižengimus tokių pilni, o daugiaus už musztynes; tai ir mėginkime mislyti apie tautiską gerovę ateiteje. Tegul tikt iszgirsta, kad už pikta pasielgimą kar jį papeikia o ne pagiria, tada rengiasi tūjaus atkerszyti rasdamas pritarėjų isz senųjų lietuvių, kaip kad viens, Minersvilėje yra, kurs kelis kartus apgailistavo per laikraszczius, buk tai kliobas Minersville's neapsvarstęs kvailiszkai padarė pasiskųsdams miesto rėdui ant pesztukų. Gal tas brolis kaip nor peikti kliobo pasiskundimą, bet kitaip su vaikinėliais isztvirkiman pasvirėjusiais negalima susitaikint ir jūs nū to palinkimo atpratintj. Nors mus jaunimas atkeliavęs Amerikon dar ne esti taip baisus,

bet czion tankiai esant be darbo, neturint jokios grąsos nū tėvų nei kitų perspėjanczių pikta gerų žmonių, pradeda tas Lietuvos žiedas krypti ton szalyn, kurion vėjas, tartum szaldravodams, pakreipia. Miestūse ir Lietuvoi jaunimas labiaus isztvirkeš, kaip kad kaimūse.

Tai-gi galime sakyti, kad kaimų jaunimas, taip czion kaip ir Lietuvoje vis-gi yra padoresnio gyvenimo, negu miestų.

Ant k'un. Jūdiszaus rasztų pereitame mete tilpusių „Saulėje“, „ant ukių vaikinai ir merginos iszauga raudoni kaip bijunai, o dirbdami pabirkūse iszblyszkusiais kaip morkvos pasilieka“.

Kadą-gi prisiartiname mes prie apimislyjimo, kaip sekasi mus lietuviams bizniūse, prie kurių gana greit kimbame, ypatingai prie karcziamų pirkimo, arba ir kitų, tai daugume regim vis-gi tankius nepasisekimus, nes silpstant darbams, kaip kad ir kietose anglise, turi silpti ir bizniai, ir galop isz surūszo piningo, tankiai pasilieka tikt bankrutijimai, kartais su skriauda ir artymo.

Bemilyjant apie tokius nepasisekimus, atrandame isz dailies, kad ukės lietuviams, anot Jūdisziaus, vien gali buti pasekmingiausioms, nes ant ukių gimę ir augę, todėl pritinkiaus ir sugyvent galima būtų; bet kad turinti mus lietuviai keletą ar kėlioliką szimtelių, griebiasi prie biznių, tai su tūmi ir nematome mus lietuvių ant ukių apsigyvenusių; kad ir randaš kur nekur, bet tai tikt laszas jurėse.

„Rytas“ taipos-gi smagiais straipsniais ragina lietuvius kibti prie ukių greicziausiai kaip prie ko kito, bet kad tas viskas kaip žirniai nelimpa prie sienos, tai su tūmi vargas ir ispėti, ar įsikunys kada lietuviszkos ukės Amerikoje?...

Susilaukus ir senatvės, geresnis prasivėdinimas žmogui ant sveikesnio oro, ir ramesnis baigimas amžiaus savo namūse negu pavargėlių arba szpitolėse svetimos szalies.

Gailu, kad mus tautiečiai dar ne įkurė savotiszkių kaimų tyrūse Amerikos.

Baigdamas szi straipsnėlj padūdu ant apsvarstymo skaitytojams, kas bus su mumis?

Pažystamas Trupnelio.

Du milijonu ant metu

Kadangi žmonės perka, pabando ir vėl perka, tai patikrina, kad jie yra užganėdinti. Žmonės Suvienytose Valstijose dabar perka CASCARETS CANDY CATHARTIC mažiausia du milijonu dėzuczių ant metu, be abejonės bus trys milijonai priešz naujuo metu. Tai raskla, kad CASCARETS yra labai gera gydykla dėl czystylimo žmogaus kraujo ir suregulavojimo vidurių. Visose aptiekose 10c., 25c. ir 50c. už dėzutą, nes tai gvarantavojama.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Mahanoy City, Pa. Paprastai velykų szventę apvaikszcioja visi krikszczioniszkai žmonės, taip tai daro, nors paskiaus už katalikus ir rusinai pagal seną kalendorių. Sziamete mete per rusinų velykas nuėjo ant jų dievmaldystės ir lietuvių burelis, gal dėl žingeidumo ar vien tikt dėlei iszjūkimio nieku jiems neprasikaltusių rusinų. Rusinai dievmaldystę atlieka beveik lygiai taip, kaip kad ir pravoslavai. Mūsų-gi lietuviai nuėję į jų bažnyčią laike dievmaldystės pasielgė kaip arsziausi beprocziai, tarytum ne tarp žmonių augę ir ne tarp žmonių gyvenę; jie laike rusinų giedojimo, rėkė savais balsais kaip kas sumislyjo, kad isz szalies į jūs žiurint, negalima buvo žinoti kas jiems darėsi? Buvo kaip drignių apsiėdę. Su tokiais pusdykiais, buvo nuėję keletas ir protingesnių lietuvių, kurie pamatę kvailumą savo brolių, pasibaisėję tos nedorybės saviszkių, turėjo tūjaus apleisti rusinų szventinyczią.

Toks pasielgimas mus nedabrendėlių, užterszia tautą jųdoms pažvalgoms nū svetimauczių, gražinimą per gražius kitų lietuvių darbus mus tau-

tos, nei tigrisų nagai tokie apdrasko, nūgina gerus nūpel-nus labo velijanczių, ir su tūmi mūsų tamsunai pasirodo, kad jie mažius turi gėdos užszunelį, nes tas tarp žmonių apsipratęs, gėdinamas, akis žemyn nuleidžia, o mus izsgamos prieszingai, jie vietoje su sigėdinimo, augstyn szoka, rėkia staugi, nei draskantie jie žvėrys priesz pasitimą.

Ir, ką gi pasakytų Mahanojaus lietuviai katalikai, jaibų jų bažnyczia ateję rusinai taip pasielgtu, kaip pasielgė lietuviai rusinų bažnyczioje? Rusinai tai atkentė su paniekinimo žvilgiu dėl lietuvių...

Gal tie pats mahanojiecziai rusinų bažnyczioje pasielgė nedorai, kurie ant žmonių jiems neprasikaltusių, atvykusių izz kitų miestų, akmenais apmėtė, ir paklausė balso to, kurs ragina ant savųjų žaleis kiausziūiais mėti...

Amerikos lietuviai izz dalies, artinasi prie žmogiszko izsistobulinimo, maloni vis pasipūszti pasielgimais sujungtais su priderystėms žmonisz-kumo, bet nenorintiems zengti tūmi pat gerūju taku lietuviams, vercziaus butų maiszytis tarp nelemtuju lietuvių Szkotijos, kurie gyvenanti skaitliuje apie 3,000 esybių, suvis nei nesapnūja apie izsistobulinimą, pasiganėdinami girtūkliavimu ir pesztynėmis. Jų, sakau, toks skaitlius 3,000, neturi jokio draugiszko susirizimo, jie noriaus kabinasi prie nedorybes ir su tūmi nei baloje tamsybės ramiai sav maudosi, visai netėmydami ant savės kūmi jie esti.

Tikt ant laimės, Szkotijoi lietuviai nesuterszia nieku vardo lietuvių, nes jie visi save vadina „polenderiais.“ Jaib ten kurs izz geresniųjų ir malonėtų užmazgos draugiszkaiz žmogiszkos pradėjimo, tai nematydams pritarėjų, drovisi pakelt ir klausimą, nes gautų akmenais kaip ir nū mahano-

jieczzių ezion tuli gavo.

Daugiausiai ten esti jauni vaikinai, ir tas jaunimas, Lietuvos žiedas, tur pradingti ju-rėje nedorybės. Szkotijoi lietuviai neturi mažiausios ir menkiausios nū svetimtaucezių pagūdones, ten jie su savo blogais pasielgimais, negali nieks isiskverbti prie mažiausio biznio, nepažindami politikos nei tobulystės lauko. Stoka vadovų, stoka pasiszventimo dėl labo artymo, privedė Szkotijos lietuvius prie pasinerimo tamsybėn, ir vargiai kas ter gali pasidrašyti prie jų artintis su padavimu rankos dėl gelbėjimo, nes pajiegtū dėl to gana daugel reikia.

Nors izz dalies, nevertėjo man teikti laikrasztį nederus, Mahanojaus, tulų lietuvių pasielgimus, bet izz kitos pusės, izsveržė plunksnai darbą pati mislis, idant nors kaip su laiku pasimislytumėm ką mes darome, ir kad blogie jie pasielgimai, velink kryptų szalin nū mūsų tautieczzių tad, kada mokinsimės daugiaus mislyti, o po apsimislyjimui kalbėsime ar veiksimė vis gi tikt dorai.

Visados, ir visados jaib tikt mokinsimės, pratusimės daugiaus mislyti, tad mūsų žodziai, nei pauksztis izz klėtkos kufs jau nepagaunams, nepa siskubins blogi izz lupų izz trukti.

Tie Mahanojaus lietuviai, ką nepadoriai rusinų szventi nyczioje pasielgė, jie su tūmi apipurvino priesz akis svetimtaucezio rusino ne tikt save ir tautą, bet ir lietuvius Mahanojaus niekūmi nekaltus, tūs kurie taipos gi nors mažame skaitliui, bet atjauczia žmoniszkumą ir pasielgimo reikalą, ir gal kad butų daugiaus rėksniai mislyję, tad nebutų izz savo lupų taip lengvai paleidę izszūkas dėl rusinų, o su tūmi nepaniekinę ir mūsų kylanczią tautą.

Platesnis mislyjimas siau-

rėsnis bylojimas, visad ašesz pageidautiną ir naudingesnį vaisių.

Pažystamas Trupinėlis.

Scranton, Pa. Musų miesto tuli lietuviai elgiasi kaipo laukiniai. Sulaukę szventės, vietoje pasilinksminti žmoniszkaiz, muszasi kaip koki žvėrys. Per velykas kovėsi dvi batalijos ir galan užsimokėjo skvajeriui \$40,00. Sulaukus Jurginių, kada esti vardo diena visų Jurgių, vėl neapsiejo be musztyčių. Matai varduvės, reik pacziam izszigerti ir kaimynus pamylėti. Tuli kaimynai nors nekviesti, bet pajutę pas kaimyną baczkelę, ateina ir geria, ir greicziausiai susivaidija. Uz Jurgines skvajeris lygiai gerai uzdirbo. Kur lietuviai didesneme skaitliuje gyvena, tai mažsius urėdninkus jie vieni izzlaiko, nes nū jų daugiausiai anie pelno. Ne proszalį butų izzmesti kokią szimtinę ir nupirkti porą baczkų alaus su degtine ir vežti jas ant Kubos į karę, be abejonės musiszkaiz bėgtu paskui ir visus ispanus izzmusztu, bile tikt atsigerti gautu.

Gal niekur tokių tamsių ir nesikenczianczzių lietuvių nėra, kaip pas mus. Yra, berods, nemenkai ir suprantanczių vyrų, bet apie tūs asz nekalbu. Vieni kitus prasivardziūja su eję į kasyklas bei karcziamose. „Suvalkietis - r...tis“, „Kovenczikas - sėjikas“, Vilnizskis - dzievasznykas“. Net gėda ir pamislyti apie tai, o bet taip yra. Tą visą daro tamsybė, girtūkliavimas ir musztynės. Visi szaukiame, kad reikia mums apsiszvietimo. Bet vargu apsiszvietie jie, kuriems pasiulius laikrasztį ar knygą, atsako, kad nuėjęs karcziamon daugiaus, izz simokins, negu izz knygos.

28 Balandzio sudegė naktyje brėkerys „Providence Coal Co.“, jis nedirbo jau nū 4 metų ir jame buvo plėszikų sos-

tapilis. Kaip girdėjau, tai ke-li jų ir sudegė, nes buvo daugel atvažiavusių izz kitų miestų ir apsinakvojo tame brėkeryje; Scrantono plėszikai, sako, tyczioms uzdegė kad szecziai galą gautų.

Pradzioje Balandzio mėn. Povilas Stravinskas gavęs izzmokestį, nuėjo miestān su reikalais ir uztruko iki naceziai. Atlikęs viską, užėjo į karcziamą izszigerti stiklą alaus. Jam pas barą bestovint, kokis pik-tadaris, turėdamas piktumą ant szinkoriaus, sviedė akme-niu per langą ir suardė Povilui makaulę. Povilą nugabe-no į ligonbutį, kur po dviejų sanvaiczių numirė. Galvažudį rods sugavo ir jis sėdi kalinyje. Velionis buvo labai nepaczėdus ir neturėjo sau nei ant laidotuvių. Jo brolis Kazimieras turėjo jį palaidoti.

Musų parapijos reikalai eina vis geryn; skolos kaip ir nėra. Dabar atidūs \$1000 vyskupui, tai bus atliktas kriukis. Yra dar nekiek smulkių skolų už bažnyczios daiktus. Toms atmokėti, kunningas, nupirko už \$15 dol. laikrodėlį ir leidžia izzlaimėjimui. Izzmokėję skolas pradėsim statyti bažnyczią. Skle-pas bus dėl susirinkimų ir kitų reikalų. R. R.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Literatizskas komitetas „T. M. D.“ sutvertas ant mano užmanymo. Užmanydamas jį, asz tikėjau, kad jis galės rupintiesi apie parinkimą tikrai vertų rasztų ir apsaugos draugystės nū neti kusių, nors ir gerai žmonėms suprantamų. Upraszytas izz pats pradzių pastoti to komiteto sanariu, asz norėjau jį taip suorganizuoti, kad jis galētu parupinti ir naujus rasztus; jeigu ne tūjaus, tai gal su laiku butų tas izszispildęs. Kad toksai komi-

tetas galėtu tikrai savo uždūte atlikti, reikia prie jo pritraukti kūrdaugiausiai raszėjū, vienas neįstengs parupinti visko, ko draugystė gali reikalauti, ypacz kad ji isz pats pradzių patiko daugiaus prieszų negu draugų. Suorganizūti taip tą komitetą, kaip norėjau, nepasisekė. Negalėdamas imti ant savės viso atsakymo, numanydamas, kad mano pakviestiems komiteto sąnariams reiks kęsti užmėtinėjimas nū administratyviszkų draugystės virszininkų, asz jų pats nekvieciau, tikt prasziau administratyviszkų virszininkų. Kol reikėjo kviesti vien vietjinius, ėjo dar sziaip taip, bet kad pagal mano nūmonę pajiegos tų permenkos ant aprupinimo visų draugystės literatiszkų darbų, užmaniau kviesti ir geresnius Europos raszėjus, paprasziau pirmiausiai sekretoriaus, kad, kaip forma reikalauja, butų pakviestas vienas isz Europos raszėjū. Ant to gavau atvirą laiszkelį prezidento, kur jis pranesza, kad kviesti europiecius ne reikia, kadan-gi apie vertę rasztų galesę ir amerikieciai nuspręsti, tegul tikt isz Europos rasztus siunczia. Po tokiam atsakymui man pasirodė negalimu praszyti ir rasztų isz Europos, kadan-gi taip kaip mano parinktą sąnarį komiteto, taip ir iszpraszytus rasztus galėtu paniekinti administratyviszki virszininkai ir man butų reikėję užtai atsakyti priesz pridėjusius daug truso prie paraszymo paniekintų rasztų. Kad mano bauginimasis imti ant savės atsakymą turėjo pamatą, pasirodo tai isz patilpusių dabar „Garse“ visokių užmėtinėjimų. Asz ne abejoju, kad administratyviszki virszininkai atskirs vertesnj nū mažesnės vertės rasztą, bet man rodosi, kad tokio nusprendimo neuzteks ant privertimo raszyti raszėjus tą, ką draugystė nori iszleisti ir raszyti dar taip, kaip ne raszėjai

reikalauja. Musų literatiszkas komitetas dabar susideda tikt isz manęs ir p. Stagaro; sprendziant apie pirmą „T. M. D.“ kasztais iszleista knygelę, p. Stagaras sąnariu komiteto dar ne buvo; prie sprendimo apie antrą, kaip pasirodo isz rasztų p. Astramsko, jis tiek prisidė jo, kad patalpino savo laikrasztyje nupeikimus mano parinktus, nors tiesos ir priderystės abiejų sąnarių lygios. Isz atsiliepimo p. Mikolainio, patilpusio „Vienybėj“ apie dabar rengiamą naują iszleidimą, asz matau, kad tuli administratyviszki sąnariai pats sprendzia, nesiklausdami literatiszko komiteto. Prie tokių sąlygų asz negaliu pasilikti sąnariu literatiszko komiteto ir atsisakau nū to urėdo. Gal kiti geriaus tą priderystę atliks. „Garso“ raszėjai peikia „Orleano Mergelę“. Gal ji ir ne su visu musų žmonėms atsakanti, bet asz nieko geresnio neturėjau. P. Astramskas savo raszte reikalauja vien dar nebuvusių spaudoje rasztų; suvarzius vienok atribucijas literatiszko komiteto, isz kur jis tokius rasztus paims? Beje, yra pas manę, seniai, kada dar asz vienas buvan sąnariu literatiszko komiteto, atsiustas rasztas „Mainierius ir Leberis“. Rasztas tas vienok ne atsako visai mieriams „T. M. D.“ ir Lietuvos skaitytojams nelabiaus bus suprantamas negu „Orleano Mergelė“, kadan-gi apraszo Amerikos darbininkų gyvenimą. Apie tai asz pranesziau tūjaus atsiuntusiam man tą rasztą. Beje, yra mano paties rasztas „Apie vandenių sunaudojimą“. Jis taipogi ne su visu atsako draugystės mieriams, kadan-gi jis gal pamokinti Lietuvos ukininkus, bet miegančios dvasios nepakels. Rasztas tas yra pas Mikolainį, jeigu draugystė nori isz jo pasinaudoti, gali nū p. Mikolainio pareikalauti. Ką daryti su „Mainierim ir Lebe-

riu“, lauksiu atsakymo nū raszėjo. *Szernas.*

Prie „T. M. D.“ kūpos Spring Valley, Ill. prisiraszė ir užsimokėjo:

138 A. Tamulinas	—60
139 J. Misiunas	—60
140 A. Vienbiskis	—60
141 Ona Vienbiskienė	—60
142 J. Szileika	—60
143 J. Latozas	—60
144 J. Vasiliauckas	—60
145 J. Zurauckas	—60
146 J. Levickis	—60
147 P. Pliauplis	—60
	\$6,00
148 Elzbieta Sarpalienė (Wanamie, Pa.)	—60
P. Sarpalius paaukavo	—75
J. Kazakevicius	5—
P. Mikolainis	10—
Pagal „Vien.“ N.15 buvo	56,60
	\$78,95
	<i>P. Mikolainis.</i>

Tapęs draugystės virszininku, gavau nū vieno draugo laiszką, kad musų buvesis kasierius p. Miliauckas po priedanga tėvynisztkumo, gali paglemzti draugystės pinigus, nes tulas jos prieszas taip pataręs p. M. „Kad tas negimtu, kurs dūdant neimtu“. Asz tą visą palaikiau už paskalą. Dabar kada sukilo audros, naikinančios lietuvystės drutvietes, tai yra musų draugystę, ir „Susivienyjimą“ asz persitikrinau, jog anas pranaszavimas buvo teisingas.

Gale Kovo mėn. szijų-98 m. atsilankius ma pas p. Miliaucką su draugystės reikalais, M. prizadėjo draugystės ne skriausti, ir antroj' dienoj' Balandzio prizadėjo atsiusti \$100, „Apgaviku — sako — galėsi mane pavadinti, jei savo žodžio neiszpildysiu“. Perbėgo antra diena Balandzio, rasziau porą laiszkų ir sziaidien pasibaigė visas mėnesis, o p. Mil. ne tiktai neprisiuntė pinigų, bet ir atsakymo nedavė. Isz szito matyti, kad musų draugystės pinigai yra dingę; p.

Miliauckas po priedanga lietuvio buvo užsislėpęs isz gama pagal jo paties isztartus žodžius.

Dabar yra klausimas, ką turime daryti su tolesneis „T. M. Dr.“ reikalais? Dėlei to nepasisekimo neturime pamesti pradėto darbo. Tuli draugai kele riksmą, mislydami tūmi pagerinti draugystės reikalą. Tas yra vien neiszmanymas. Jei norime darbūtis dėl užimto mierio, meskime visus ermyderius ir karszeziavimus į szalį o varykime darbą tolyn.

Asz ant „T. M. Dr.“ reikalų paaukavo \$5,00.

Jurgis Kazakevicius.

Isz praeites.

2000 m. — 1887 m.

per

Edvarda Belamy

Lietuviszki iszguldė Sunus K.

(Tasa.)

SKIRSNYS XX.

Po pietų Edita užklausė manęs, ar da asz ne aplankiau mano požeminio kambario, kuriame mane atrado...

— Dar ne... — atsakiau. — Jeigu turu to sėrgėtis, szalinausi jo iki sziolei, kadan-gi toks aplankymas galėtu manyje vėl prikelti praėjusį atsitikimą, arba dar smarkesnį, kuris užkenktu mano protui.

— Taip, tiesa... suprantu, kad Tamista gerai padarei susilaikydamas nū to. Mą nevertėjo nei užsiminti apie tai...

— Ne, linksmu ma, kad Tamista priminei apie tai. Jeigu buvo kokis paojus, tai tiktai laike vienos arba kelių dienų pirmųjų... Didziausia dėka ir visado Tamista, jaučiausi jau taip stipriu tame naujame sviete, kad, jeigu tiktai Tamista norėtumei mane palydėti, idant neturėciau baimės, tūjaus atlankycziau tą mano kambarį dar sziaidien...

Edita susimaiszė isz karto,

bet matydama, kad aš to noriu, sutiko galiausiai mą draugauti.

Kruva žemės, iszkastos prie atidarymo, buvo matyti tarpe medžių jau iš langų namo, ir po keletą minutų buvome jau vietoje. Viskas pasiliko czionai taip, kaip buvo tada, kada pertraukė darbą, atradę savininką kambary; tiktai durys buvo atidaros ir viena plyta tos kelnorės buvo iszimta. Eidami žemyn į lindyne, priejome duris ir įėjome į pusiau apszviestą kambarį.

Viskas czionai buvo taip, kaip palikau paskutinį vakarą, 113 metų prieszai, priesz patį užmerkima akių dėl ano ilgojo miego. Per tuą laiką stovėjau tylėdamas, žvalgydamasis aplinkui. Macziau, kad mano draugė paslapti į mane žiurėjo, su iszreiskimu svarstymo ir draugjauzcziančiu žingeidumu. Isztiesiau prie jos ranką, o ji padavė mą savo abi rankas, ir spaudimas minksztų jos pirsztų nuramino jos sujudimą.

Ant galo pratarė:

— Gal jau ir iszeitumėm isz czionai!.. Neprivalai Tamista save mėginti... Bet, kaip turi būti Tamistai dyvina...

— Prieszingai... — atsakiau — ne iszrodo mą taž dyvinu ir yra dyviniausių už viską...

— Ne dyvna?... — paant-rino kaipo atgarsys.

(Toliaus bus.)

Pamėgk dėžutę CASCARETS už 10c., geriausia outalatoja plaučių ir visų vidurių.

Juokai.

— Pekine užgimei, tai esi kinas

— Perprasau, o jeigu bucziau užgimes tvarte, tai turėcziau būti parszeliu.

Kuningas: „Tai negerai kad norite atsiskirti su savo vyru, su kuriūm turite būti vienu kunu?“

Pati: „O kuningeli! vienu kunu? Kad kuningelis kada praitumei pro mus namus, tai mislytumei kad mus kokia dvideszimts yra“.

Lobis kn. Aleksandro Burbos, pasimirusio.

Rasztas administracijos ant paminėto lobio tapo pavestas žiamiaus pasirasziusia, todėl visi, kurie yra skolingi paminėtam lobiui užkviecziami yra atsiteisinti, ir tie, kurie turi priekabes ar reikalavimus, tegul tūsius ant tų pedų pridūda Liudviškai Bagdonienei.

Balius ir Koncertas.

„Mildos Giesmininkų Draugystės“, bus laikomas Subatoje 7 dieną Gegužės, 1898 mete. Svetainėje P. Kryvaczio, 213 Forsyth st., New York.

Latvių giesmininkų, lenkų ir vokiečių draugystės ims dalyvumą isz pildyme koncerto.

Prasidės 8 adyną vakare. Įzenga už dyką. „Hatcheck“ vyrams 15c. Moterims 10c.

Meilingai užpraszo

Komitetas.

\$50,000

Ant paskolinimo, dėl lengvų mėnesinių iszmokesczių žemiausioje prekėje

A. K. Harroun

18 North Franklin st., Room 17
Wilkes-Barre, Pa.

Jei jau jautiesi nesvesku, imk vieną CASCARETS, o iszgydys tave, už 10 ir 20c.

Ant pardavimo Saliunas,

kuriį pardūda John Jurko, Vine str. — Rail Road Alley 206 Plymouth, Pa. Priežastis pardavimo yra ta, kad dėlei sveikatos turiu keliauti į kitą vietą. Norintieje pirkti, atsiszaukite, o gausite su geriausiomis iszlygomis.

Geriausė užėija dėl lietumų

pas **Jūza Kardoka**

Visados skanus Alus, porteris, vynas, visokios arielkos ir skaniai kvėpenti Cigarai, ir rodoje pirmutinis, atsilankykit po No 227 East Main st.

PLYMOUTH, PA.

Kero dukte.

Paszvėsta

atmincziai sesers Onos.

(Tąsa.)

O ant azūlo kanapių
Ir ant prastų kedžių
Aplink stalą sėdzia
Užkaitusių sveczių.

Aukso alų už Onytės

Visi ger' sveikata;

Visi velija jai laimės,

Idant jos gyvata

Butų linksmi: septyniolek'

Metų jai sukako

Sziadien, todėl giminaicziai

Svecziūsna atkako.

Linksmą seklyczioje Kero

Šaldus midus teka,

Sveczei valgo, prideranczei

Linkšminas ir szneka.

Bet kur patsai senis Keras?

Kad jo nematyti?

Nū pat ryto iszvažiavo

Berną jis samdyti.

Bet sztai... girdziasi varpelis...

Sztai ir szū sulojo,

Ir kas zin kas, įvaževęs

Kieman sustojo.

Šzū nutilo, ir isz rogių

Vyru du iszeina

Ir kalbėdamis, nūlengva

Jie grinczion eina.

Priemenyje treps'... Seklyczios

Durys atsidarė:

„Tegul bus pagarbints Jezus

Krystus!“ Keras tarė

Ir pradėjo vilkt' nū savęs

Jis drabužius savo.

Kero zodzius antras vyras

Tūjaus atkartuoja

Ir prie durių atsistojo.

Onytė priejo

Ir tėveliui savo senam

Nusivilkt padėjo.

Dukterei tėv's tarė: „Pažvelgk,

Onyt, kokį dailų

Asz berniuką dėl tav' radau“.

Ir ji žvilgį meilų

Atgrežė į sveczią: priesz ją

Dailus, augsztas, tiesus,

Augszt' krutine, placzeis peczeis

Stovėjo vaikesas.

Lyg tikt pažvelgė į meilų

Ji vaikeso veidą, —

Ant skrūstelių rados ūgos;

Ir akyt's nuleido.

„Nusivilk, Jurgel, ir sėskis
Su mumis už stalo“
Tarė Keras, o Onytė:
„Praszau gerti alų“
Vis' susėdo ir vėl gėrė,
Ir vėl kalbą trata:
Apie Jurgį pirm klausinėjo,
O paskui atrado
Ir kitoniszkas sau sžnekas.
Bet Onytė veizdi
Atsargei į veidą Jurgio,
Ir tūjaus užkaista,
Lyg tikt akims su jo szviesioms
Akims susitinka.
Dabar gerai išziūrėjo
Vyra tą galingą
Ji: jis dailei yr' sudėtas,
Laib's, - kaip nendrė liaunas
Ir suvisu dar jis jaunas,
Dar su visu jaunas,
Tik-tik pirmas pukas plaukų
Dar jo veidą dengia.

(Toliaus bus)

Mythai, pasakos ir legendos Žiemaiozių.

Surinkti ir išleisti per D-ra Edm. Veckenstedta,
vyresnyji senoviszkų kalbų mokytoja prie Nikalojaus
gymnazijos Liepājaje (Kursze).

Lietuviszkai išguldė J. Szliupas, M. D.

(Tąsa.)

24. Vieną sykį buvo žmogus, žinąs paslaptus dalykus. Žmogus turėjo labai gražią dukterį. Tad atsitiko, kad jo duktė tapė išzvogta per jauną nepažįstamą vyriszkį. Bet žmogus per savo žynystą gana greitai dažinojo, kas buvo jo dukterį pavyliojęs ir kur jis užsilaikęs.

Tad jis permainė tąjį į žvėrį, kokio tūmet dar nežinota; jis suteikė jam pavidalą varlės, o savo dukterį jis vėl paėmė pas savę. Potam jis prakeiksmu prakeikė suvyliotoją, kad visi, kurie nū jo pavistū, taip pat taptū varlėmis. Tasai prakeiksmas juk išsipildė ir tai šitokiu budu. Vieną kart gražiai dienaį esant, jauna moteriszkė, kuri gyveno Palangoje, ėjo į artimą prudą, savo žlugtą skalbti. Kada ji buvo prie geriausio darbo, umai mažas gyvūnelis iš vandens striūkt-striūkt ir išstriūksėjo. Mažasai gyvūnelis tarė į moteriszkę: „Klausyk, tu dailioji moteriszke, asz norėcziau su tavimi ap-sivesti. Ten žiamai gilumoje prudo asz turiu puikią pylį: eiksz su manimi, mes ten žiamai gyvensime ir busime laimingi“.

Ale moteriszkė nusigando to, ką ji girdėjo taip labai, jūg ji nei žodžio isztarti nestengė; skubinai ji pabėgo szalin.

Ant rytojaus moteriszkei vėl prisėjo eiti pas prudą skalbtu savo žlugtą. Apie tą patį laiką, kaip kad vakar die-ną, gyvūnelis vėl iš azero išstriūksėjo ir pasakė moteriszkei tūs paczius žodžius. Tad moteriszkei navatna pasidarė ir ji pristojė ant reikalavimo. Tūjau gyvūnelis rengėsi ant jo-

sios spjauti; tam įvykus, moteriszkė taip gi pasivertė į varlę. Potam abudu nuszokavo į prudą.

Moteriszkė turėjo seserį; toji išsirengė jieszkoti žuvu-siosios. Galiaus ji atėjo pas vyriszkį, kurs žynavo slaptus dalykus. Nū szitojo ji dažinojo likimą savo sesers. Idant galėtu tąjį vandenyje atjieszkoti, ji davėsi vyriszkini permai-nydinti taip pat į varlę; tokiame pavidale ji dasigavo pas sa-vo seserį. Ten žiamai prude ji užtikto netiktai savą seserį ir jos vyrą, ale dar kitą varlę, kuri seniaus buvo žmogumi buvu-si, o potam tapusi permaintyta. Na gi ji pastojė paczia ano-jo. Ilgainiui abidvi pari gyveno ten žiamai laimingai drėg-NAME GAIVALE. Nū szitų porų pavisusios yra varlės, kurios dabar randasi ant žiamės.

25. Artymais Kartinose randasi szalė giraitės, vadinamos Pastauninke, dar antra mažesnė, tū pacziū vardu vadinama. Szitoje mažesnėjeje giraitėje klakso mažas azeras, kuriame už-silaiko nesuskaitomos varlės. Apie pasidarymą azero ir var-lių jame pasakoja sztai ką: Vienas buras buvo kitąkart su-sigavęs kurmį ir, idant iš jo pasijūkavoti, jis tąjį laistė su vandeniu. O kurmiu buvo Pastauninkė. Toji persimainė tūjau į milžionę, nutempė burą į giraitę ir tarė, mesdama jį į žiamę: „Ozion tu amžinai gyvenk vandenyje“.

Vos buvo Pastauninkė szitus žodžius isztarusi, kaip vidu-ryje giraitės pasidarė azeras, kurios viduryje varlė plaukėsi. O varle buvo buras, kuriam Pastauninkė buvo tąjį pavidalą davusi. Nū szitos varlės yra visos kitos varlės pavisusios.

26. Kada dar Kristus buvo ant žiamės, vienas vyriszkis buvo kitąsyk szarvus apsilvkęs ir apsiginklavęs, j-lant su jū-mi kautiesi. Bet Kristus vyriszkį permainė į gyvūną, kokio tūmet dar nebuvo, baje į vėžį.

Vėžys dar sziądien vilki szarvus ir neszioja ginklus, ir tacziaus negali gintiesi priesz žmogų.

27. Kristus sutvėrė žuvis ir davė joms akis, idant jos taip gi vandenyje galėtu matyti. Vėžys, taip gi, kada buvo sutvertas per Kristų, įgyjo savo akis, bet iš to nebuvo kan-tantas ir praszė Kristaus, kad jam dātu akis taip gi užpakaly-nėje dalyje jo kuno, idant jis taip gi iš užpakalio galėtu ma-tyti. Kristus iszklausė szito praszymo, vienok užpyko ant be-gėdiszkumo vėžio ir tarė jam: „Tu turi dvi aki daugiaus negu katras nors kitas tvarinys, ir tacziaus tavę žmogus su-gaus, net miegodamas.“ Ir taip yra. Nakezia priesz einant gelti pastato vėžiams sląstus ir rytmetryje, kada pabūdi, vė-žiai yra paganti.

28. Kitados daugelis aniolų buvo priesz Dievą pasikėlę. Dievas kovojo su jais ir artinosi prie jų ugnies pavidale. Aniolai susiszlapino su vandeniu, idant apsiginti nū liepsnų. Tad Dievas užpyko ir pavertė jūs į žuvis. Aszaromis szitų žuvių, kuriomis jos apverkia savo nelaimę, yra gentaras.

29. Senovės laikūse nėra jokių gyvaczių buvę, kaip szit-os ant svieto atėjusios yra, pasakoja szitaip:

Kitąkart buvo kerėtojas, vardu Auksztis. Szitas kerė-tojas gyveno pylyje, kuri stovėjo augsztai ore. Kerėtojas tu-rėjo dvi paczias, kurių viena vadinosi Jūda, o kita Mėlyna; abidvi moteri mokėjo kerėti. Ta, kurios vardas buvo Jūda, turėjo savo pylį po žiamę, o kita labai graži moteriszkė turėjo savo pylį ant jurės. Kožna iš abiedviejų moterių stengėsi turėti meilę savo vyro patį viena. Kadą gi Jūda buvo labai bjauri, tai ji liepė savam tarnui, kurs buvo žmogumi, kad

ją parėdytu gelėmis ir apvilktu graziomis drapanomis. Ale tarnas negalėjo kėsti savą ponią; jis nuėjo pas Mėlyna ir prižadėjo tajai, jeigu ji dātu jam atmokestį, išzdūti paslaptis savosios ponios. Mėlyna pažadėjo velytąją atmokestį, ir na-gi tarnas papasakojo, kad jo ponia stengiasi pasigražinti visokiais daildariszkaus budais, idant savam vyrui įtikti. Mėlyna potam išdavė kerėtoju paslaptį; tasai ilgainiui nebėnorėjo nėko žinoti apie Jūdą. Jūda tai pamacziusi, tājau žinojo, kad ji esanti išzdūta ir taip gi patėmyjo, kad jos tarnas išdavimą patiekė. Tad ji smarkiai perpyko; ji atėmė savam tarnui rankas, idant jis negalėtu priimti jokio pėmokėjimo, potam kojas, idant jis daugiau nevaikszeiotu pas Mėlyną, ir galiaus kalbą, idant jis ilgainiui nėko nebegalėtu išzdūti. Taip žmogus pavirto į gyvatę, ir kada-gi jis buvo apie Jūdą pasakęs, kad ji vilkėjo brāngintinas drapanas ir pūszėsi raibomis gelėmis, idant dažu greznumų pasigražinti, tai Jūda sutvėrė jam ūdą su raibais dažais.

Nū to laiko gyvatė stengiasi į žiamę įslūgti ir patekti į Jūdąs pylį, idant toji jai atgal atidūtu, ką ana nū jos atėmusi yra, tacziaus jos trinsas yra veltas, nesa ji neįstengia taip giliai į žiamę įlįsti. Nū szitos gyvatės paeina visos gyvatės ir gyvatės todėl yra ant vysų gyvunų piktos, ir jų kandis yra toks nūdingas, kad jos yra tiek kanczių nukentusios, ir jos pasirenkusios yra savą piktumą išlieti ant visų tvarinių, kurius jos gali pasiekti.

30. Artymais Kretingos guli ant lauko didelis akmu, apie kurį sako, kad jis trissyk aplinkui apsisuka gaidžiui giedant. Į szitą akmenį nekuris milžinas esąs dvasę įkerėdinęs. Mat dvasė ragino dukterį milžino, kad su ja trauktu, ir kada toji nenorėjo eiti su ja, tai ji trenkė aną su akmeniu, po kuriūmi anoji guli palaidota. Kožną-gi metų velnias ateina tu-loje naktyje ir nori dvasę išzvādūti, stengdamasi sutrankyti akmenį. Ale vos tai patėmyja milžinas, kurs užsilaiko artimame kalne, kaip jis skubinai ateina ir leidžiasi su velniu ant imtynių, taip jūg tasai galiaus nėko nepeszęs turi szaliu traukti. Iš kraujo kovojancziųjų, kurs pasilieja iš zaisdų, pasidaro gyvatės ir kitokios kirmėlės, kurių aplink akmenį randasi labai daug.

31. Kitą kart velnias su žmogumi padarė derybas, kad jis ga'is neausti tinklą, kuriame jis galėtu sugauti Dievą. Bet jam tai nenusisekė. Tad jam gelbėjo du aniolu, tacziaus ir su jų pagelba jis neįstengė išpildyti savo užmaczią. Ale Dievas užpyko už piktadarystą velnio ir aniolų. Jis permainė aniolus į gyvanus, kurius mes vadiname vorais, ir jiems davė paliepimą, kol gyvi, austi; o audeklas, jų audžiamas, turėjo taip buti plonas, jūg kožna stipresnė syla galėtu jį sudraskyti. Velną nusiuntė Dievas į pragarą liepdamas duszias prakeiktųjų ten kankinti. Bet kada-gi iktūlaik nebuvo ugnies nei ant žiamės nei pragare, o velnias pragare tosios reikalavo dėl savo užsiėmimo, tai Dievas iš daugaus pasiuntė arelį ant žiamės, kurs turėjo aną pavesti gyvatei, idant toji nunesztų aną į pragarą. Tas taip gi įvyko; bet kada arelis perdavė ugnį gyvatei, truputis nulaszėjo ant žiamės, netėmyjant nei areliui nei gyvatei. Žmonės atrado ugnį ir iszmoko ją glamonėti ir panaudoti.

32. Kitą kart velnias užsimanė lėkti į dangų. Dėl to mierio jis prisilipino su sakais du sparnu. Ir jis buvo iš tiesų jau ganėtinai augsztai pakilęs; tad prisiartino jis prie sau-

lės. Po karsztais spinduliais tosios sakai sutirpo ir nulaszėjo žiamyn ant žiamės; iš szitų laszų pasidarė utėlės.

Velnias-gi, netekęs savo sparnų, vėl nupūlė atgal į pragarą.

33. Pirm daug metų gyveno viename namelyje, kurs apvienėjęs stovėjo miszke, pustelninkas, žinaš slaptus dalykus. Jeigu kūmet nors medinczius arba sziaip keleivis ateidavo į tą szalį, tai pustelninkas nuvokė per savo klastas jį apgalėti, potam užmuszdavo tajį. Vieną kartą taip gi medėjas atėjo artymais grintelės, ir pustelninkas jau rengėsi medėjui užmesti virvę ant kaklo, kaip tasai patėmyjo gresinczią negandą ir pabėgo su skuba. Kada po ilgų klajojimų jis parvyko į namus, jis papasakojo tai, ką jis buvo pergyvenęs, ir visas kaimas iszsirengė užmuszti pustelninką. Ir žmonėms pasisekė pustelninką paimti. Jie pririszo tajį prie rasto, potam jie sukrovė aplink jį stietą (malkynę) ir tajį užkurė. Kada ugnis buvo užgesusi, pelenai pustelninko buvo persimainę į mažus gyvulėlius, kurius mes vadiname vūdais. Tiejie užpūlė žmones ir jų bjauriai sukandžiojo. Nū to laiko Žiamaicziai negali apkėsti vūdų; jie kandžioja Žiamaiczius, kur jie katrą iš jų užtinka.

34. Gelės pas maluninį prudą palei Darbėnus szitokiu budu esą pasidarė.

Kitą kart buvo maluninis prudas išzdziuves ir ant jo dugno buvo susirinkęs didelis skaitlius vabalų, kurie ten sav smaginosi. Vieną dieną užtvenkos tapė atidarytos ir prudas prisipildė iki krasztų vandeniu. Tad vabalai tapė permaintyti į gėles, kurios ten žydi ir kurias burai bumbolėmės vadina.

35. Vieną dieną Dievas pasiuntė aniolą pavidale žmogaus ant žiamės, idant tasai bandytu žmones. Aniolas nuėjo pas bagotą bują, kurs tiesiok buvo bevalgas. Jis prašzė jo, kad dātu valgyti, bet buras smarkiai jam atsakė. Tad aniolas priėmė pavidalą raiszo elgėtos ir po tulo laiko vėl nuėjo pas burą, tacziaus ir dabar tasai atsakė nū kokios nors almužnos. Potam aniolas persimainė į aklą ubagą, bet dabar buras rengėsi išzvyti jį ir iš kiemo. Ale pirma negu išzėjo, aniolas tarė burui: „Tu nepadarei jokios mylistos, todėl ilgainiui ant tavo lauko žels tiktai karczios piktzolės. Tiktai kada tu busi iszmokęs tasias ragauti, tav eisis geriaus“.

Kaip aniolas buvo pasakęs, taip atsitiko. Ant lauko buvo išzdygo pavasari navatnas kartus augalas, kurių negalima buvo valgyti. Rudens mete buras, kurs ant savo lauko nėko kito nebuvo suvalęs, liepė tą žolę nupjauti, sudžiovinti ir mesti į peczių, idant nors sziltą grinczią iš jos turėti. Kada jis sėdėjo priesz besikurenanczią ugnį, tai iš pecziaus dumai smilko jo linkon. Tiejie turėjo navatnai priimną kyapsnį. Dabar jis atsiminė žodžius aklojo elgėtos, kad jam tada gegeriaus seksis, kada jis bus iszmokęs piktzoles panaudoti. Nūgis patėmyjo, koks buvo skonis. Jis paėmė medinę dudą ir tąją perdurė; potam jis pridrutino prie tosios trumpesnę ale storesnę kiaurą dudą, prikimszo tąją pilnai su piktzolėmis, tasias uždegė ir dumus traukė į savę. Kada-gi jam skanumas patiko, tai jis mokino, kaip reikia rukti piktzoles. Ilgainiui turėta tabaką ir mokėta tajį skorėti, o buras, pardavinedamas tabaką, vėl praturė.

36. Pasakoja, kad gentaras esąs pasidaręs iš spjaudalų hekurių zuvių.

(Toliaus bus)

